

REDACTIA

Arad, Deák Ferenc-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an 10
pe 1/4 an 5
pe o lună 2

Krill de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferenc-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garnond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancoate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Bat în retragere.

Faza nouă în care a intrat criza, prin chemarea la palat a conțelului Tisza István și Perczel Dezső, se prezintă într-o apariție foarte curioasă. De unde ne așteptam ca zoviniștii de toate nuanțele să facă taraboiu grozav în fața noii combinațiuni a unui minister Tisza, vedem altceva: o apreciere resemnată dar blândă a situației; voincoșii de ieri s'au făcut blânzi, nu mai vorbesc de revoluție ci ofer iel înșiși buna pace pentru care nici nu pun vre-un preț exagerat: să-i mai cruce odată de Tisza István și de politica de „mână tare” a acestuia.

Acuma le trece prin minte că există o comisie de nouă, exmisă din sinul partidului liberal cu îndrumarea să formuleze programul militar al partidului liberal. Va să zică în a 4-a lună a stării de ex-lex s'a trezit partidul dela putere, că nici măcar program n'are în chestiunile militare, cari au provocat aceasta formală stare de anarhie în țeară. Dar până aci n'au avut nevoie de program, de idei precise, tocmai partidul care are executivă puterii!

Faza aceasta a crizei, aruncă o lumină cu desăvîrșire clară asupra revoluției parlamentare din Budapesta, lasă în relief cu evidență conjurația formală a bărbatilor conducători ai politici maghiare în contra Majestății Sale, spre a-i stoarce concesiile naționale maghiare în armată. Cu excepția a două trei toți o apă au fost, nici o deosebire între Barabás și Apponyi, ba nu putem scoate din comunitatea aceasta de scopuri nici pe populari, cari asemenea priveau cu o bunăvoință pasivă desfășurarea lucrurilor.

Ceea-ce a urmat o știm. Ordinul dela Cloyy a căzut ca o bombă între Maghiari. La duruț însă, dar nu i-a speriat. Dar reparațiunea ce în primele zile o solicitau cu amenințări, n'a urmat, el din contra ce a urmat a fost tocmai afirmarea din nou a celor expuse în ordinul dela Cloyy. Atitudinea aceasta hotărâtă a monarhului, i-a sfătuit apoi să-și formuleze în fine un program militar, care să exprime voința — Monarhului.

Bat deci în retragere voincoșii din Budapesta, și este numai chestie de zile să vedem o nouă depunere a armelor cari, — de astădată mai cuminte — nici n'au fost măcar trase, dar în fine . . . puteau să fie, însă . . . norocul că Kossuth și Barabás n'au voit să facă revoluție.

Ei au calmat mereu spiritele, îndemnând populația să fie pacnică și nu se lase răpită de marea însuflețire națională.

Că apoi ce a fost aceasta însuflețire se va vedea zilele următoare, când după-ce i-se va scutura tot lustrul va rămânea ceea-ce în realitate a fost din început: o bufonerie admirabilă.

O concesie suntem însă datorii să le-o facem domnilor Maghiari: nu ei sunt de vină că sfârșitul e acesta. Și nu ne îndoiim că li-se va face recunoștința aceasta și din partea Vienei, dar învăța-va Viena oare din aceasta nouă dovadă — nu știm? Acum în momentul când aruncă armele pe cari

au pus mâna, recunosc și ei că s'au înșelat în calcul, credeau că vor putea speria pe Adversar, și nu va fi nevoie d'a usa de ele; mâne însă nu vor mai fi atât de neprecuții, vor alege cu mai multă prudență momentul.

Acesta este rostul baterii în retragere ce se observă deja pe toată linia. Nu va veni deci politica „mânei tari”, căci eroii aspirațiilor naționale își vor muia încă din vreme șira spinării. Căci totuși e problematic pentru mandate să încerci chiar și o alegere cu „națiunea” în care ai sufocat o revoluție. Va intra deci status-quo-ul dorit și de cercurile din Viena și lucrurile vor merge mai departe, ca și în trecut până la o altă — revedere!

Amestecul lui Lueger. „Presa maghiară își dă încă și acum silința să demonstreze cu noi în contra lui Lueger care a făcut apel către naționalitățile din Ungaria să se ralieze în contra aberațiilor maghiare. Toate ziarele ce ne-au sosit azi, înregistrează cu multă satisfacție un articol apărut în sârbescul „Narodnost” ziar subvenționat de guvernul unghuresc, care respinge „cu energie” amestecul lui Lueger. Trezitează apoi din nou știrea, pe care dealtfel am redus-o la adevărată ei valoare: că dl Oncu a perhorrescat asemenea vorbirea din zilele trecute alui Lueger. Nu pentru a repeta desmințirea din numărul nostru trecut, că dl Oncu să ține absolut la o parte de politica militantă, ci pentru a le tăia zoviniștilor prilejul bun de a demonstra cu noi în contra primarului Vienei, declarăm că în cercurile politice române nu s'a făcut obiect de discuție nici vîrbirea lui Lueger din care de altfel nu transpiră de cât bună voință pentru noi și la care n'avem nevoie să ne stilizeze presa maghiară — un eventual răspuns — ce ar fi să dăm.

Cât pentru fraza „amestecului străin” cum se evaluează vîrbirea lui Lueger, întrebăm: dar alianța voastră cu Klofăcz n'a fost amestec străin? Atunci ați lubilat zoviniștilor!

Criza țării.

Eri Tisza era de considerat de stăpânul situației, astăzi iarăși nu mai e vorba de el, ci de Lukács, care cu concursul lui Apponyi va încerca — cum se susține — să rezolve în mod pacnic și constituțional criza gravă a țării. Schimbarea asta în politică s'a întâmplat în urma audienței lui Tisza și Perczel, cari ambii au propus M. Sale să mai facă o nouă încercare cu Lukács.

Tisza la M. Sa.

Se vorbește anume, că dorința coroaanei era, ca Tisza să primească formarea cabinetului și să facă ordine cu ori-ce preț. Tisza însă ar fi declarat că persoana sa e mai puțin potrivită, căci designarea lui ar pricinui numai încușături noul, și ar contribui poate și la disoluția completă a partidului liberal. Crede că un bărbat mai puțin pronunțat va putea lucra cu mai mari șanse de reușită și ar fi primit și din partea opoziției cu mai multă bunăvoință.

M. Sa după espunerile aste, l-a întreat verde, pe cine îl consideră de cel mai potrivit d'a forma cabinet. Tisza fără șovăire l-a recomandat pe Lukács.

Héderváry la M. Sa.

Contele Khuen-Héderváry d'asemeni a fost primit eri în audiență de o

ora. Despre această audiență aproape nimic n'a străbătut în publicitate. Héderváry a declarat însă unui redactor:

— Și mâne voi sta aici. Mâne va fi primit în audiență Lukács László. Că va primi oare Lukács formarea cabinetului nu atîrnă de sentimente personale. *Ministerii țării se vor forma săptămîna asta.* Ori cât de negrii ar fi norii, tot mai lasă loc să străbată și o rază mai caldă.

Audiența lui Lukács.

Din declarația lui Héderváry lumea politică a conchis, că și fostul-președinte pe Lukács l-a recomandat de urmașul său. Lukács a și plecat eri la Viena, unde azi va fi primit în audiență. Stăruința prietenilor săi l-a înduplecat să primească eventuala însărcinare d'a forma noul cabinet. Credința partidului liberal e, că Lukács va reuși să impace situația mai ales că va aduce concesiuni importante. La pasul asta M. Sa s'ar fi decis în urma espunerilor conțelului Tisza.

Concursul lui Apponyi.

Foia opozițională „M—g” în numărul său de eri seara aduce știrea că M. Sa s'ar fi hotărît să apeleze la concursul lui Apponyi, căruia — cum se svonește — Lukács deja la plecarea sa la Viena i-ar fi oferit un portofoliu. „M—g” descrie antecedentele acestei hotăriri în chipul următor:

Sâmbătă sara a fost masă de gală la M. Sa. Politicianii adunați au ajuns în cursul discuțiilor la convingerea, că spre a putea rezolva criza e neapărat de lipsă concursul lui Apponyi, fără de care nu poate fi vorba de o aplanare pacnică. M. Sa a dat expresie nădejdi sale, că Apponyi — cu considerare la situația critică a țării — va primi să conlucreze la restabilirea păcii. Un dignitar al curții a și primit sarcina de a se pune în contact cu Apponyi, căruia i-a declarat, că o dorința M. Sale, ca să dea mână de ajutor la rezoluția crizei. Se mai vorbește că M. Sa e hotărît să pună capăt crizei, căci ar dori ca pe Sâmbătă, când va sosi la Viena Leopold, regele Belgiei, cabinetul să fie deja constituit.

Combinații.

Dispoziția generală a partidelor politice e foarte optimistă. Atât liberalii, cât și opoziționali cred sosită deslegarea. Mai ales opoziționali se bucură, că contele Tisza n'a primit mandat d'a forma cabinet. În clubul liberal vieța e foarte agitată și combinațiile privitoare la membrii noului cabinet curg gârlă.

Cum însă nu e cu neputință ca Lukács să nu primească formarea cabinetului, se fac deja combinații pentru eventualitatea asta. Insuși Lukács crede, că M. Sa pe urma urmelor tot pe Tisza are să-l însărcineze cu formarea cabinetului, care aseară din nou a declarat în club, că M. Sa are dreptul d'a disolva dieța și în ex-lex. Tisza de altmîntrelea a declarat și aceea, că dacă lui Lukács nu i-ar succede să formeze cabinet, el primește formarea cabinetului.

Din toate aceste declarații se vede dară că chemarea lui Lukács la Viena e numai o încercare constituțională d'a

îndupleca opoziția la pace... Nereușita lui are să fie o justificare a politicii energice a conțelului Tisza.

DIN ROMÂNIA

Inchiderea congresului de științe. Secțiunea științelor sociale și-a terminat lucrările pe 14 octombrie. Membrii: dl St. Petică; Industria mare în România; dl Dr. Urbeanu; Alcoolismul; dl I. P. Florantin; O reformă metodologică

Membrii congresului s'au întrunit după amiază, în secțiuni unite, în sala Senatului, sub președinția dlui prof. Dr. Istrati. Dl președinte comunică congresului telegrama primită din partea M. S. Regelui în următoarea cuprindere:

Castelul Peleş. „Am primit cu vie mulțumire știrea despre deschiderea congresului pentru înaintarea și răspândirea științelor. Mulțumesc călduros tuturor membrilor congresului pentru devotamentul și iubirea ce ne arată și cu acest prilej.

Voi urmări de aproape cu plăcere lucrările acestei asociații științifice, menită a răspândi tot mai multă lumină, și vă urez deplin succes în frumoasa și mult folositoare d-voastră întreprindere”. Carol.

Citirea telegramei Suveranului a fost ascultată în picioare și primită cu aclamațiuni pentru Majestatea Sa.

După aceea, dl președinte dă citire mai multor alte telegrama venite dela diferite persoane cari n'au putut asista, din diferite împrejurări, la acest congres.

Se primește demisia dlui prof. Dr. I. Felix din demnitatea de președinte; în schimb congresul îl aclamă președinte de onoare.

Se pune la vot statutele Asociației pentru înaintarea și răspândirea științelor și se primesc nemodificate.

Se alege biuroul viitorului congres din 1904, compus din d-nii Elie Radu, președinte; Al. Locusteanu, vice-președinte; prof. Mrzecz, secretar; Mihăescu, casier, redactor al buletinului.

Se alege orașul Constanța pentru congresul din 1904 și orașul Craiova pentru acela din 1905.

Se alege comisiunea pentru luarea socotelor congresului și expoziției, compusă din d-nii profesori universitari P. Poni, David Emanuel și Gr. Ștefănescu.

Cu aceasta lucrările congresului s'au terminat.

Dl prof. Dr. Istrati mulțumește mai întâi guvernului țerei pentru ajutorul pe care l'a dat congresului și expoziției; dlui președinte al consiliului D. Sturdza și dlui ministru al instrucțiunii Sp. Haret, mulțumește tuturor societăților de știință și tuturor aceluia cari și-au depus munca, știința și inteligența pentru acest congres. Declară apoi congresul închis.

Din străinătate

Situația evreilor din Rusia.

Guvernatorii provinciilor rusești, acelea unde sunt îngrămădiți mai mulți evrei, (în de un timp încoace discursuri prin sinagoge, adresate evreilor prin care-i admonestează și previne să se poarte bine și să fie credincioși și ascultători.

După cuvântarea ținută de guvernatorul din Mohilew, Jof, Generalul Trepow guvernatorul districtului Taurida din Crimeea a ținut, în sinagoga dela Kaumite, mulțimei care era grămădită înăuntru un discurs, în care între altele a zis:

„Când am fost transferat aici nu eram anti-semit, ba încă voiam bine evreilor; speram să obțin pentru ei înlesniri și favoruri.

„Însă am observat și eu că evreii sunt în totdeauna ațătători de desordine,

»Această atitudine a voastră, în loc să vă îmbunătățească situațiunea, o să vă agraveze. Acum sunteți avertisați: trebuie să deveniți supuși, credincioși și ascultători!»

Efectele cuvintărilor dela Mohilew s'au văzut în aceeași zi, la Orsha, pe când niște evrei arestați erau conduși dela închisoare la stațiunea drumului de fer spre a fi transportați, vre-o mie de coreligionari s'au adunat și au încercat cu forța de a pune în libertate pe cei arestați. Asaltorii au fost respinși de escortă cu sabia.

Macedonia. Noi știri alarmante. Refugiații macedoneni. Ordănele dela centru. Samavolnicia bandelor turcești. Un batalion turc respins de două companii bulgare. Autoritățile turcești dela centru. Noi mișcări de frontieră între România și Bulgaria. Kustendil și Dubnița amenințate.

Ultimele tegrume din Sofia, semnalează nouă încercări și lupte în ținuturile Macedoniei. Decât în loc a se potoli aceste răscoale, după-cum se svonise în timpul din urmă, din contră se pare că insurecțiunea ia un caracter din ce în ce mai accentuat.

Numărul refugiaților crește din zi în zi. Așa o telegramă anunță, că în ziua de 24 Septembrie curent, un număr de 110 persoane, bărbați, femei și copii, refugiați din Macedonia, au sosit la mănăstirea Rilo. În prezent se găsește la această mănăstire un număr de peste 2126 persoane. În aceeași zi, adică la 24 Septembrie, au sosit la Peștera alții refugiați venind din Razlogh, în număr de 1700. Refugiații sunt într-o stare desperată și se plâng descriind groaznicele scene de masacre care i-au făcut să plece părăsindu-și avutul.

Pe hârtie, s'ar părea că Poarta e sensibilă față de aceste masacre, căci nu trece zi fără să trimează diferite ordine binevoitoare pentru locuitorii din Macedonia, căutând să oprească actele de sălbăticie la care se dedau trupele turcești. Departe de a fi executate, aceste ordine, ele sunt cu totul desconsiderate, ceea-ce dovedește că ele nu sunt date decât de ochii mulțimei, ca să nu pară că Poarta aprobă samavolnicia bandelor turcești, care își fac de cap. Așa, un batalion de soldați turci a trecut Vineri granița Bulgară, a respins micul pichet de soldați bulgari dela punctul strategic foarte important Dewebair, și a jefuit populația bulgară, care a fost cuprinsă de groază. Lumea zăpăcită alerga în toate părțile, neștiind încotro să apuce. Imediat însă sosită la fața locului, două companii bulgare, care au respins cu multă bărbăție batalionul turcesc. Se zice că acest incident a stârnit o mare iritație în public. Cei dela centru (autoritățile turcești) se plâng că buna lor voință e paralizată de samavolnicia organelor subordonate. În timpul acesta însă, nu se îngrijesc să ia măsuri ca să oprească noile mișcări ale trupelor de bașbuzuci în diferitele puncte

ale frontierei din apropiere de Kustendil și Dubnița.

Un fibiriu șovinist.

Dăm, fără multe comentarii, următoarea dovadă despre strășnicia unui fibiriu șovinist din comitatul de model (?) al Torontalului:

Copie 557/903. Constatare oficioasă despre faptul, că pe casa zidită de comuna bisericăscă din Nereu și proprietatea ei, se află inscripția „Casa națională a bisericii gr.-ort. române din Nereu 1903”, în traducere maghiară: „a nyerői gör.-kel. román templom nemzeti háza”. — Hotărâre. De oare-ce în Ungaria nu cunoaștem decât națiune maghiară, ear naționalitățile nici pe basa legii despre egala îndreptățire a naționalităților, nici pe altă basă n'au dreptul d'a folosi pe proprietățile lor inscripții, cari jignesc caracterul nostru de stat independent, căci într'un stat național nu poate fi vorba decât de cetățeni de diferite naționalități și aceștia împreună alcătuiesc națiunea maghiară, oblig comuna bisericăscă gr.-ort. română din Nereu să delatüre de pe casa ei inscripția de mai sus, cu atât mai virtos, căci în cas contrar, — după ridicarea la valoarea de drept a acestei hotărâri, — voi delatura-o pe cale oficioasă pe spesele comunei bisericăști. — Despre ce încunoștințez comuna bisericăscă gr.-ort. rom. din Nereu cu observarea, că în contra acestei hotărâri se poate apela — în 15 zile la vicecomitele comitatului. — S. Miclăușului-mare, 2 Oct. 1903. (L. S.) Hadfy, pretore suprem.

Frații din Nereu să nu se supună acestui ucuz, ci să lase pe voinicosul fibiriu să-și facă de cap, până se va găsi odată ac și de cojocul lui.

Aiurări șoviniste.

„E pe cale o mare revoluție rămânească”. — „Inarmări contra maghiarilor”. — „Concentrări de gendarmerie și miliție.”

Ai crede că ești la târg de țară, unde saltimbanci îmbrăcați în haine pistruițe umple urechile lumii cu fel de fel de senzații.

«Revoluție între români»? Cine ar fi putut născoci așa ceva de cât șovinistul dela foaia lui *Barabás*, «*Függetlenség*»? E ciudat, tocmai aceea loafe vine să aducă la cunoștința lumii că un «măcel sângeros» se pregătește din partea Românilor în contra Maghiarilor, care mai zilele trecute apelase la Români, să dea mână cu marinimoșii maghiari, cari cu iubire îi vor strânge la sîn.

Ci-că Români din comitatul Hunedorii, mai ales cei din jurul *Dobrei*

și *Iliei* d'o vreme încoace sunt peste măsură de înverșunați în contra maghiarilor. Instigați de preoții lor, țineau adunări secrete în biserică (!), unde au hotărât ca într'o noapte să se răscoale și să măcelărească toți străinii din comitat, ca astfel singurii Români să rămână stăpâni! Cu litere grase și mari cât degetul, publică «*F-g.*» știrea, că de când a fost ales Dr. A. Vlad deputat la — *Orăștie* (!), comercianții din comitat nu mai pot provide pe Români cu arme de ajuns. Atâtea puști, prav și gloanțe au vindut în două săptămâni, câte n'au vindut în cei din urmă 10 ani! Când s'au trezit Ungurii, n'au mai găsit arme, ci au fost siliți să vină la Arad, să-și cumpere și ei arme de apărare.

Și-acum vine una și mai boacăna. «Ca măcelurile sângeroase să le poată săvârși neconturbați, Români au hotărât să strice șinele trenului dintre Orăștie și Piști și să nimiciască stâlpii de telefon și telegraf, ca astfel să nu poată veni ajutor pe sama Maghiarilor. Revoluția asta sângeroasă era să izbucnească în noaptea de 14 spre 15 Octombrie, dar Români n'au putut să-și ducă la împlinire planurile înfiorătoare, căci revoluția s'a descoperit Sâmbăta trecută. — scrie din cuvânt în cuvânt «*Függetlenség*».

Și toate aceste aiurări insipide le scrie pe patru coloane lungi, cu titluri și subtitluri cari de cari mai sensaționale. Ripoterii dela «*F-g.*», cu toate aceste s'au dovedit de ripoteri cari nu-și pricep meseria. *Revoluția sângeroasă* dela... ei, asta ni-ar plăcea s'o știm și noi, căci «*F-g.*» nu ni-o spune, — s'a descoperit Sâmbăta trecută, și «*F-g.*» numai astăzi o dă în vileag!

Infrângerile politice ce au suferit și vor mai suferi kossuthiștii, au turburat mințile celor dela «*F-g.*», căci altminteri nu credem cu puțință, ca un organ cu pretenții de serioșitate să se facă de ris, dând publicității niște insanități ca aceste.

Nu astfel se pregătește calea «apropiării»!

Convocare.

Despărțământul învățătoresc rom. gr. or. din tractul Boroșineu își va ținea proxima ședință în Boroșineu la 22 Octombrie Joi 1903 n. la carea ședință se invită toți membrii despărțământului și toți aceia cari se interesează de progresul școlii populare.

- PROGRAMA :**
1. Dimineața la 8 ore asistarea la chemarea Duchului S.
  2. Prelegere eu el. I—II în școală inv. Vas. Augustin.
  3. Cuvînt de deschidere.
  4. Raportul presidiului și constatarea membrilor prezenți.
  5. Reflecțiuni asupra prelegerii ținute.
  6. Deliberare asupra actelor sosite dela comitetul central.
  7. Disertația „Curentul socialist în raport cu educațiunea și instrucțiunea de P. Dirlea.
  8. Presentarea operatelor prelucrate și cetirea lor.
  9. Raportul și predarea cassei și bibliotecii.
  10. Propuneri și interpelări.
  11. Fixarea proximei ședințe.
  12. Încheiere.
- Boroșineu, la 10 Oct. n. 1903.
Pavel Dirlea, președinte. Vasilie Augustin, notar.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 Octombrie n. 1903.
— **Calătoria parechiei regale a Italiei.** După cum vestește o depeșă Regele și Regina Italiei însoțiți de ministrul de externe, eri după-amez la 2 ore 55 minute au plecat din Pisa la Paris. În gara din Pisa s'a adunat multă lume, aclamând cu însuflețire pe Soverani.

— **Explosia vasului „Vaskapu”.** »P. Correspondenz«
află din Sofia că din ancheta consulatului general al Austro-Ungariei asupra cauzelor exploziunii de dinamită pe bordul vasului «Vaskapu» rezultă, că acea exploziune trebuie atribuită întâmplării. Dinamita nu era destinată pentru Constantinopol, ci pentru bandele bulgare. Prin urmare nu poate fi vorba de un vas străin.

— **Tempestăți.** Din New-York vine știrea că acolo au căzut ploii îngrozitoare. Toate liniile sunt distruse și nu mai pleacă nici un tren.

De asemenea și în Anglia sunt tempeste teribile și cad continuu ploii torrențiale. Liniile de C. F. sunt întrerupte la Nord.

Pe coastele Virginiei a fost o tempeste grozavă. S'au înecat mai multe vase.

— **Recruți voluntari.** Din țeara Belső s'au recrutat din cei anunțați de bună voie până în ziua de 9 Octombrie 77 de feciori. Fiind aceștia voluntari, li-s'a dat alegere liberă, la care regiment vor să servească. Mai toți s'au cerut la reg. 51 din Viena așa că la regimentul de casă din Brașov n'au rămas decât 4 recruți. (G. T.)

Expoziția științifică.

La București s'a deschis cu solemnitatea cuvenită, expoziția științifică de pe splaiul Magheru.

Reușita acestei expoziții întrece toate așteptările, mai ales ținând seamă de scurtul timp, în care a fost organizată. Grație stăruinței neobosite a d-lui prof. Dr. Istrati și a câtorva alți membri ai Asociației pentru înaintarea și răspândirea științelor, care merită toate laudele, s'a făcut ceea-ce nici prevederile cele mai optimiste nu bănuiau.

Expoziția științifică trebuie vizitată câte-va zile de-a rîndul, pentru ca să-și facă cine-va o idee justă de toate obiectele vrednice de luat în considerație.

Vom avea prilejul să ne ocupăm, pe rînd, de cele expuse. Azi vrem să relevăm însă pavilionul Soei, care a fost ieri obiectul atenției generale. D. Dim. Sturdza, prim-ministru, a arătat un viu interes pentru chestia soiei invitând pe dl Dr. A. Urbeanu să-l viziteze acasă, spre a-i expune această chestie.

Intr'un cochet pavilion japonez sunt așezate cele două specii — galbenă și neagră — de Soia, pe care dl Dr. A. Urbeanu le-a introdus în țară, distribuind în mod gratuit semânța la mii de persoane. Cu acest prilej d-sa expune și diverse produse de ale Soei: lapte dulce, iaurt, cafea neagră, cafea cu lapte de soia, brânză de soia.

Socotim interesant să rezumăm pașagiile caracteristice, din comunicarea ce o face dl Dr. A. Urbeanu congresului.

E fapt cunoscut, — zice d-sa — că Chinezii nu întrebuintează laptele animal, care e înlocuit cu laptele de soia, atât pentru îndestularea copiilor cât și a adulților

Asta-i prima considerație în favoarea propunerii sale; Sute de milioane de oameni se nutresc de veacuri cu laptele acesta și prosperează.

Un alt popor, Japonezi, își fac din soia un fel de brânză care de secole e vecinic la masa săracului.

În sfârșit, uleiul de soia e socotit în China printre cele dintâi grăsimi comestibile, ear mulțumită iefinătății și gustului său se întrebuintează în câtimi uriașe.

Eată dar o substanță alimentară care sub chip de lapte, brânză și uleu, se amestecă de veacuri în hrana de toate zilele a sute de milioane de inși.

O încercare mai îndelungată și mai vorbitoare ca așa nici că se poate visa.

Și doar, la Chinezi și Japonezi, cerințele fiziologice și procesul de nutriție nu vor fi altele de cât cele proprii neamului omenesc.

Prin urmare, în condiții generale, nimic de seamă nu se poate opune la întrebuintarea soiei.

Ear dacă-i vorba de condiții speciale, cată să știm dintruntăi dacă Soia poate să se npace cu aerul și pământul țării românești.

La ce ne-ar folosi miraculoasele ei însușiri, dacă ar fi să nu-i priască adăpostul nostru?

Însă, slavă domnului, și grija aceasta e pe deplin spulberată.

În România Soia crește și ajunge la deplină maturitate.

Pământul și clima țării fiindu-i prielnice, ear producția abundentă să trecem la partea practică, la alcătuirea chimică a Soiei și la chipul cum ne-am putea folosi de calitățile ei precumpănitoare.

Compoziția chimică cantitativă a celor 2 specii de Soia, cu cari s'au făcut încercări de cultivare în țară, a fost determinată în institutul de chimie din București și a dat rezultatul următor:

	SOIA	
	galbenă	neagră
Materii azotoase . . .	34.45	43.60
„ grase . . .	19.17	14.95
Idrați de carbon . . .	26.71	22.39
Cenușă . . .	4.48	4.89
Celuloză . . .	5.21	5.08
Apă . . .	9.98	10.08
	100.00%	100.00%

Valorile de mai sus pun Soia mai presus de ori-ce altă substanță alimentară vegetală. O atare asociație n'o întâlnim de cât la puține substanțe hrănitoare animale și îndeosebi la lapte.

În ce chip am putea întrebuinta aceste proprietăți minunate ale Soiei?

Răspunsul e foarte simplu: În chipul cum servesc de veacuri populației chineze și celei japoneze, adică ca lapte și ca brânză.

Intru cât privește laptele de Soia, dl Dr Urbeanu nu stă o clipă la îndoială și socoti merit pentru a fi introdus în hrana copiilor sărmanii.

Și eată de ce :

Să vorbim de preț. Dacă ridicăm chilogramul de soia la 50 de bani, maximum cât poate să coste în țară, un litru de lapte, — un litru de lapte de soia, — conținând materiile azotoase și cele grase în câtimea și măsura laptelui de vacă, va costa cel mult 5 bani (centime), de oare-ce dintr'un kgr. de soia obținem 10 litru de lapte

În privința preparării nimic mai ușor. Se pune soia pentru un ceas două în puțină apă; după ce se moaie se strivește sau se macină bine bobul în puștiță sau morișcă și mai rămâne apoi să se adăoge apă 10 părți la o parte de soia, după care se strecoară totul printr'o cârpă deasă și se pune la fiert. O dată fiert se adăogă după voie zahar, și laptele-i gata.

Aplicația laptelui de soia e interesantă. Laptele acesta avînd o alcătuire analogă laptelui de vacă, va putea fi întrebuintat în locul celui alt, ori de câte-ori va lipsi dintr'o pricină sau alta.

— „Freisinnige Zeitung“. Luna trecută a început să apară în Viena un ziar intitulat „Freisinnige Zeitung“ (Gazeta liber-
cugetătoare), al cărui program e: a lupta pentru consolidarea politică și regenerarea economică a Austriei pe baza egal îndreptăririi naționale, confessionale și sociale a tuturor locuitorilor. După-cum s'au putut convinge cititorii noștri, noua foaie observă față de noi românii o ținută simpatică și aproape în fiecare număr reproduce din „Trib. Poporului“ articoli politici, contribuind astfel la luminarea chestiei române în străinătate. Abonamentul acestui zire e 12 cor. pe an. Administrația ziarului e în Viena, IX Porzellangasse 50. Numeri de probă se trimit gratis.

— **Concert** împreună cu joc, se va aranja Sâmbătă, la 17 Oct.n. 1903 în Sibiu la „Unicum“ cu binevoitorul concurs al domnișoarelor Olivia Bardosy și Anifa Onișiu. Corurile se dirigează de dl Candid Popa, învățător la școala de aplicație de pe lângă seminarul „Andreian“. O parte a evenimentului venit curat este destinat fondului pentru „Masa învățăcelilor meseriașilor români“. Prețul de intrare: 1 cor. de persoană. Suprasolviri benevole se primesc cu mulțămă și se vor cuita pe cale ziaristică.

— **Regicidul din Belgrad.** Se depeșează din Belgrad, că Scupcina va începe azi desbaterea adresei și cu ocaziunea aceasta mai mulți deputați vor aduce în discuțiune drama regală din noaptea de 11 Iunie și conjurația oficerilor din Nis. Sentența adusă în afacerea conjurației din Nis, încă n'a fost comunicată oficerilor cari au luat parte la conjurație. *Narodni List* scrie că sentența n'a fost adusă unanim.

— **Nou avocat.** Camera de avocați din Sibiu a înscris în registrul său pe dl avocat Dr George Drimba cu domiciliul în Cohalm.

— **Soldați demonstranți osândiți.** Husarii din Szomaathely cari au demonstrat încontra reținerii lor în serviciu peste obșnuința 3 ani, eri au fost osândiți de către juriul militar. Pe un sergent și trei căporali i-au condamnat la câte 2—2 ani temniță și degradare, pe ceilalți la câte 6—6 luni temniță.

— **Impresii din Sofia.** Despre Sofia s'a vorbit în timpul din urmă foarte mult și foarte puțin își vor fi făcut o idee ade-vărată despre capitala Bulgariei. Fiecare călător rămâne surprins sosind la Sofia, căci nu găsește orașul, după idealul oriental, cu care plecase de acasă. Bulgarii s'au deprins repede cu multe lucruri bune și fie zis spre lauda lor, ei se silesc a introduce în țară tot ce occidentalul are bun și practic.

Orașul așa cum îl vedem astăzi nu e de cât din 1880. Mai înainte era un oraș mic turcesc, cu străzile încurcate și murdare, cu clădiri mici în mijlocul curții, așa că de uluci nu se putea vedea decât acoperișul

Azi în deosebi la țară, în lipsa laptelui de vacă, se dă copilului mâncări grele nepotrivite cu etatea și cu puterea digestivă a organelor sale. Ba ceva mai mult: în timpul postului, ori-ce-i hrană de origine animală e înlăturat dela masa copilului, chiar și atunci când copilul ar fi slab sau bolnav.

În toate aceste cazuri laptele de Soia ar acoperi cu succes lipsa și ar ține locul laptelui de vacă în timpul postului, astfel că țeranul nu va sta pe gânduri dacă să-l dea sau nu copilului. Doar va avea lapte de post.

Prețul extrem de redus al laptelui de Soia (ce-l mult până la 5 bani litru) va face ca să fie la locul lui și în gospodăria celui mai sărac dintre țerani. Și fiind atât de eficient și atât de hrănitor, își va permite și bietul țeran luxul unui pahar cu lapte sau a unei farfurii cu iaurt de soia, incomparabil mai substanțiale, mai gustoase, mai igienice de cât multe dintre mâncările sale de post.

Laptele de Soia mai are partea bună, că i-se poate da, după trebuință, o țarie îndoită, întreită și m. d. prin faptul că se adaugă apă mai puțină, pe jumătate s'au a treia parte din cât am spus.

Prin amestecarea laptelui de vacă cu lapte de Soie, în proporții diferite, se obține un lapte foarte eficient.

casei. Astfel de esemplare turcești se găsesc și astăzi în Sofia, însă lumea se silește a înlocui aceste triste rămășițe, cu clădiri frumoase de piatră cu 2—3 etaje, clădiri lucrate în stil modern, spre exemplu palatul princiar, sobrania, casa deputaților, posta cea nouă, imprimeria etc.

Însă ceea-ce atrage atențiunea sunt străzile, drepte și planul foarte frumos al orașului; aceasta a fost posibil numai fiind-că la construirea planului s'au făcut o mulțime de demolări de case vechi, ear cele mai bune și rău așezate, au rămas pentru-ca în cas de o reparațiune mai mare să intre în șir cu celelate edificii. Fiind orașul canalizat străzile sunt curate. Tot orașul e luminat noaptea cu electricitate, prezentând un aspect frumos. De 2 ani s'au făcut și 5 linii de tramvai electric, cari străbat orașul dela o margine la cealaltă. Circulația de persoane este destul de mare, de oarece cursa cu tramvaiul este ieftină. Străzile sunt toată ziua pline de lume, căci oamenii sunt obișnuți să umble prin mijlocul străzilor, prin cea ce să scuză întru cât-va lipsa de trotuar. — Orașul e frumos și dacă caracterul Bulgarilor ar fi mai deschis ar face o impresie occidentală. ra.

— **Foc.** Din jucăriile cu chibrituri a unei fetițe s'a iscat un foc mare în 7 Oct. a. c. în comuna Seplac care a prefăcut în cenușă 10 case cu edificii economice și cu nutreț cu tot. Focul s'a început la 4 1/2 ore d. a. și a durat până dimineața zilei următoare ținând în groază și spaimă pe toți locuitorii. Focul a luat dimensiuni așa mari, în urma vântului sălbatic, ce a suflat în aceea zi după amiază. Intre edificii arse și prefăcute în cenușă se află și școala gr.-cat. din loc.

— **O actriță română asasinată.** Din Paris se scrie, că actrița română *Elița Popescu*, care mai azi primăvară raportase la conservatorul din București premiul întâi și plecase la Paris spre a-și completa studiile, a fost asasinată prin un glonț de revolver. Ucigașul e un svțerian cu numele *M. Groenling*, care o urmăria pe actrița română cu ofertele sale de dragoste. Artista n'a voit să știe de dragostea lui și asta i-a cauzat moartea. *Groenling* a fost numai decât deținut.

— **Din Blaj.** Zilele acestea s'a început anul școlar și la facultatea teologică, așa că putem da numărul total al elevilor, cari frecventează institutele de învățământ din acest oraș. La teologie sunt înscriși 60 ascultători, la gimnasiu 554, la preparandie 114, la școala de aplicație 35 și la școala de fete 80. Numărul total e de 843. Afară de aceștia la școala populară de stat din loc, dintre 282 elevi, 140 sunt români. La cursul teologic bienal sunt 13.

Cea mai nestrucăcioasă cremă pentru înfrumusețarea tenului e crema de flori de liliac. un borcan costă 1 cor.

Pudră de flori de liliac 1 cutie 1 cor.
Săpun de flori de liliac bucata 70 fil.
Pasta Iuno 2 cor.
Pudra Iuno 2 cor.

— **Mijloc sigur** contra durerilor de stomac, a sgârciturilor și a catarurilor de stomac, contra boalelor învechite de stomac și contra lipsei poștei de mâncare, pe urmă un mijloc sigur purgativ fără dureri: e ceaiul întăritor de stomac al farmacistului Kossuth. O cutie de probă 1 cor. 20 fil. o cutie de probă 2 cor.

— **Contra guturaiului, tusei, răgușelei, flegmei și a afecțiunilor laringilor** are un efect miraculos pastilele de pept Senega. Se pot găsi în farmacia „Verg-Maria“ alui Kossuth, în Arad, Piața Boross-Beni 150 (casa Dengl).

Felurimii.

Dantele scumpe. Dantele au câte odată preț grozav de mare; papa d. e. are dantele în valoare de 4 milioane de lire, regina Anglierei dantele cu preț cam de vre-o, 1,875,00 franci, princesa Galles 1250.000 fr., familia americană Ostor 1.500.000 fr. ear Vanderbilt în valoare de 2.500.000 franci.

Prânzul... 5 parale. — La Londra, într-o stradă întunecoasă din cartierul East End, se află cel mai eficient restaurant din toată lumea.

În toate zilele, de la orele 12 până la 2, o mie de oameni săraci, muncitori și

funcționari fără ocupație, măturători, străngători de mături de țigări, etc. defilează în acest birț modest, slab luminat — căci e în subsol — de un singur bec de gaz, și unde conviții se așează pe bănci, în jurul unei uriașe mese rotunde, în mijlocul căreia se ridică o prăjitură formidabilă.

Prăjitura aceasta e singurul fel de mâncare. Ea e făcută din legume, din ficat de vacă și dintr'un fel de sos.

Île-care om are în fața lui o farfurie, o lingură și un pahar plin cu apă. În schimbul modestei sume de 5 parale, el are drept să ia o porție respectabilă din prăjitură și să bea apa filtrată din pahar.

După masă el trebuie să-și spele singur farfuria, lingura și paharul.

PARTEA LITERARĂ.

Traian Mihaiu executat.

(Continuare.)

Pe lângă nepricepere se observă însă la marele critic münchenez și o doză de răutate, care provine din faptul că Iosif a avut cutezanța odată, când Mihaiu îl asoma cu cetirea versurilor sale lipsite de ori-ce licărire poetică, să-și spună în față că-l plictisește. De acelaș păcat m'am făcut și eu vinovat, nu odată ci de sute de ori, și de aici rezultă furia „tinărului cu năcazuri personale“, cum îl numește dl Iorga.

Nu pentru ca să-l apăr pe Iosif, care n'are nevoie de apărător, ci pentru-ca să arăt cât de rău l-a priceput Ulpiu Traian II, vreau să arăt întru cât poate fi vorba de un curent în literatura română în fruntea căruia stă talentatul poet ardelean.

I.

Intunecată-i steaua țării noastre...
Înstrăinați trăim în zile grele,
Și viitorul — plin de semne rele
Vestește lacrimi numai, și dezastre...

Spre voi se îndreaptă glasul rugii mele,
Frați cântăreți! Sus inimile voastre,
Poetii pierduți prin nori și n' zări albastre
Ce nu visăți decât la flori și stele...

Nu osteniți, ca n' asfințit de sară,
Ci — treji la mândrul sunet de fanfă
Veniți cu suflet și cu voie bună

Spre soarele ce-i gata să răsară
Să înălțăm iar flamura străbună
A dragostei de Lege și de Țară!

II.

Cântați umbriți de-a flămurei aripă
Sub care uriași bătrini luptară!
Au n'auziți pe n' tinsele hotară
Ce jalnic paseri mari de pradă țipă?

Și nu vedeți ce nouri s' nălțară?...
Grea vijelie n' fie-care clipă
Ne spulberă comorile n' risipă
Chiar sfinta noastră doină stă să piară!

Copii răsleși ai mândrei noastre nații!
De mai trăește n' veți simțire vie,
Venți atunci și vă cunoașteți frații!

Sădiți în inimi vechia bărbăție.
Avinturi mari, eterne aspirații...
Și numele pe vești sfințit vă fie

III.

Bu nu-s decât un singur glas din satul
Pierdut în noaptea... Numai o ființă
Din mii ce-asteaptă n' suferință
Dar va veni odată mult vișatul!

Veni-va, — și cântări de biruință
Vor isbueni de-alungul și de-olatul,
Din munți și văi gonind pe Necuratul
Ce vrea să stingă n' voi ori-ce oredință!

Bu nu-s decât un soi, — eu sunt drumețul
Grăbit, — și noaptea înapoi mă cere...
Sunt flacăra pe care-o poartă vântul,

Datrebue să vină cântărețul!
El va slăvi mărețea înviere!
Venți cu toții să vestim cuvântul!

În aceste trei sonete străbătute de focul sfânt al adevăratei poezii, Iosif își precizează rolul ce-l ocupă în literatura noastră. El luptă împotriva curentelor venetice a pleiadei de cosmopoliți „osteniți ca n' asfințit de sară“, ce caută în deșert să schimbe în sânge românesc hrana exotica adusă din străin, el luptă pentru Resurecțiunea poeziei noastre naționale, singura care are drept de existență. Fără să introducă un curent nou, el cearcă dimpotrivă să continue direcția sănătoasă începută de străbunii noștri cari erau Români buni, nu burghezi decadenti și cosmopoliți.

Când, peste mulți ani, se va scrie istoria literaturii românești, se va arăta cum după începuturile remarcabile ale poezilor noștri mai vechi, au apărut cei doi mari luciferi Eminescu și Coșbuc, cari au stăpânit cu lumina lor puternică, ce să întregă reciproc, literatura noastră. Apariția lor, au fost nefastă pentru talentele mici, căci marii

maestrii, orbindu-le cu strălucirea lor, a omorât ori-ce individualitate ce era poate în germene în sufletul lor, i-a subjugat, i-a schimbat în simplii imitatori fără valoare. Numele lor nu va rămânea și binele ce au adus ei literaturii să va perde pentru generațiile viitoare. Numai puținii contemporani ai acestor uriași, poeți adevărați ei înșiși, au putut să-și păstreze individualitatea lor alături cu a maestrilor, sunt rare nume ca ale d-lui Vlăduță în România liberă, delu care am avea acelaș volum de versuri și dacă nu seria Eminescu, și a dșoarei Cuișan în Ardeal, care ar fi scris probabil același poezii și dacă nu s'ar fi născut Coșbuc. Și după aceștia va fi numit imediat Iosif de literații viitorului. El a știut, ca Ardelean trecut în România liberă, să recunoască deopotrivă rostul lui Eminescu și a lui Coșbuc în literatura română, și unind drumurile bătute de dinșii să-și croiască un drum nou, care isvorește din acestea. Iosif e, pe cât pot observa eu cu ochii unui contemporan influențat în mod fatal de împrejurimea sa, cel dintii care a trecut pe Eminescu și pe Coșbuc istoriei, din care soarbe apoi putere, (precum au sorbit aceștia din predecesorii lor dela Costin și Neculce până la Alexandri), pentru-ca, continuând tradițiunea, să se valideze ca o personalitate, ca o etapă nouă în istoria literaturii noastre.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Povestiri și Schițe

de

S. Secula.

Prețul 1 coroană + 6 fil. porto.

De vânzare la administrația foii noastre.

POSTA REDACȚIUNEL.

Autorul (Lugoș). Ai vrea să știi ce-l cu „cravata cea dintii“? Bine, merci. A mers unde va merge și a „dona“ și a „trela“ dacă vor fi de calitate celel dintii... Mai prozalic: acel „ceva trimis sub titlul „cravata cea dintii“, cum îi zici d-ta, nu se poate publica.

Poet. Merci de poezie. 6 strofe dedicate „EI“ și trimise nouă. Am avea o propunere: Dedică ni-le nouă și trimite-le „EI“. S'auzim de bine.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barclanu.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Dr. Sterie N. Ciurcu

IX. Pelikangasse Nr. 10. — Viena.

Consultațiunile cu celebritățile medicale și cu specialiștii de la facultatea de medic, Viena.

Preluare și deschidere de restaurant.

Am onorul a aduce la cunoștința M. O. Public din loc și provincă, că binecunoscutul

Hotel

la

„Regele maghiar“

(Magyar Király)

strada Boczko (casa Meistrovits) cu începutul lui Octomvrie

I'am preluat și deschis.

Mă voi nizu mai ales să servesc M. O. Public cu vinuri bune și curate și mâncări alese din bucătăria ungurească.

Localitățile mele aranjate de nou, corespond tuturor recerintelor moderne. Prețurile odăilor sunt avantajoase. — Hotelul meu e vis-a-vis de gara centrală.

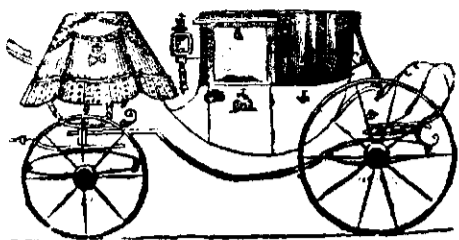
Bazat pe activitatea mea de mulți ani, asigur stimatei mei oaspeți că se vor bucura de un serviciu prompt și-i rog să mă cerceteze cât mai des.

Cu deosebită stimă

8 5-5

PORCZÁN LAJOS,
hoteller.

Lucru de gust, prețuri moderate.
Trăsuri gata la dispoziție.

Tary Béla

— fabrică de trăsuri —
— is atelier de lustruire. —

Arad, Boros Béni-tér nr. 10.

Comande din provincă se
efectuează prompt și grabnic.

Primește fabricarea de trăsuri, calese și căruțe corespunzătoare tuturor cerințelor moderne, pe lângă execuție de gust. Primește d'asemenea tot felul de reparaturi, și toate lucrările ce se țin de lustruire, pe lângă prețuri moderate. — Se recomandă mai ales atenției și păturii președintelui domni proprietari de pământ. 990 18-25

Cele mai noi stoffe de haine p. dame,
Mătase pentru haine și bluze,
Specialități în bluze gata

se pot căpăta la

SINGER SÁNDOR

prăvălie de mode și trusouri.

— ARAD, Andrásy-tér 20. —

Pânzetur, șifoane și fețe de masă,

Trusouri de mireasă,

începând cu cele mai simple până la cele mai elegante, în mare asortiment, se pot căpăta la

SINGER SÁNDOR

prăvălie de mode și trusouri.

— ARAD, Andrásy-tér 20. —

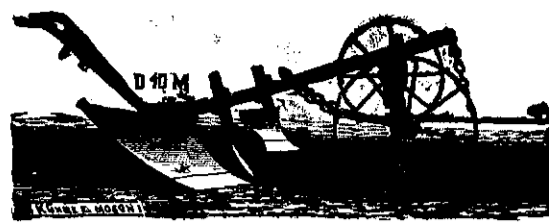
Ciorapi p. dame, bărbați și copii (tricotați în pușcărie).

Lingerie pentru bărbați, Cravate, Covoare, perdele
și șarșafuri după cea din urmă modă se pot căpăta la

Singer Sándor

prăvălie de mode și trusouri.

— ARAD, Andrásy-tér 20. —

Mașini și unelte economice

așa

mașini de sămănat, mașini p. curățitul de
neghină, ciururi, mașini de stors

și a. în calitate bună

și pe lângă prețuri avantajoase se pot căpăta la

KOVÁCS SOMA

comerciant de mașini

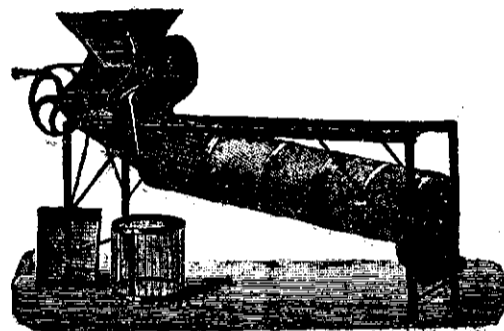
ARAD, palatul Neumann.

Escluzivul depozitar

al fabricantului de mașini din Moson

KÜHNE E.

1085 8-10

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86987.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amuteli, tuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșituri de inimă, astma, sușul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răcelă la mâni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula

ție neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insașirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omeneșc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele asătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“ care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebită-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înt-țire. 624 -177

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburil învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil bun ai la copii și la femei ce constituțe foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.